

«Ναυτίλος: Ταξιδεύοντας την Ελλάδα»

/ [Πεμπτούσία](#)

Image not found or type unknown

Ναυτίλος όπως σημειώνεται στο Ετυμολογικό Λεξικό της Νέας Ελληνικής Γλώσσας, του καθηγητού Γεωργίου Μπαμπινιώτη, σημαίνει ναυτικός. Η λέξη συναντάται στον Αισχύλο τον 6ο/5ο αιώνα π.Χ. Η λέξη συνδύαζε στην αρχαιότητα τις σημασίες ναύτης, ναυτικός και είδος μαλακίου. (Μπαμπινιώτη Γ., 2010, Ετυμολογικό Λεξικό της Νέας Ελληνικής Γλώσσας, εκδ. Κέντρο Λεξικολογίας Ε.Π.Ε., Αθήνα, σελ.912).

Αναθηματικό ανάγλυφο με παράσταση νέου αθλητή που αυτοστεφανώνεται στο Σούνιο, π.460

«Ναυτίλος: Ταξιδεύοντας την Ελλάδα», είναι ο τίτλος της έκθεσης που αποτελεί μία από τις βασικές πολιτιστικές εκδηλώσεις της Ελληνικής Προεδρίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η οποία θα φιλοξενηθεί στο περίφημο Μουσείο Bozar των Βρυξελλών, από την αύριο Πέμπτη έως τις 24 Απριλίου.

Η έκθεση περιλαμβάνει 93 αρχαιότητες προερχόμενες από 29 δημόσια αρχαιολογικά μουσεία ολόκληρης της χώρας και από το Μουσείο Κυκλαδικής Τέχνης (πήλινα αγγεία, μαρμάρια ειδώλια και γλυπτά, τοιχογραφίες,

σφραγιδολίθους, νομίσματα, επιγραφικά μνημεία και δείγματα της αργυροχρυσοχοΐας από το 3200 π.Χ. έως τον 2ο αι. μ.Χ.) καθώς και έργα 24 σύγχρονων Ελλήνων δημιουργών, που προέρχονται από ιδιωτικές συλλογές, συλλογές καλλιτεχνών και μουσεία (έργα ζωγραφικής, χαρακτηριστικής, φωτογραφίας, οπτικές και ηχητικές δράσεις και video art), σε έναν δημιουργικό διάλογο ανάμεσα στους καλλιτέχνες της αρχαιότητας και τους σύγχρονους Έλληνες εικαστικούς.

Στρατής Βογιατζής, Άνθρωποι της θάλασσας

Η έκθεση αποτελείται από επτά ενότητες, οι οποίες συνδυάζουν τα αρχαία και τα σύγχρονα έργα: Γένεση (site specific εγκατάσταση της Αιμιλίας Παπαφιλίππου), Οικολογίες (κυκλαδικά), Θαλάσσιοι δρόμοι (μινωικά-μυκηναϊκά), Οδύσσειες (αρχαίοι αποικισμοί), Ηγεμονία (κλασική Αθήνα), Οικουμένη (ελληνιστικός κόσμος), Πίστη (θεότητες που σχετίζονται με τη θάλασσα και site specific έργο του Μάριου Σπηλιόπουλου). Περιλαμβάνει δε, σύγχρονες δημιουργίες των Κατερίνας Καλούδη, Γιώργου Γυπαράκη, Σπύρου Στάβερη, Στρατή Βογιατζή, Γιώργη Γερόλυμπου, Αφροδίτης Λίτη, Βλάση Κανιάρη, Λεωνίδα Τούμπανου, Στράτου Καλαφάτη, Σωκράτη Μαυρομμάτη, Οπυς Ζούνη, Αλεξάνδρας Αθανασιάδη, Ντέννης Βαχλιώτη, Μανώλη Ζαχαριουδάκη, Νίκου Μάρκου, Νίκου Αλεξίου, Ευτύχη Πατσουράκη, Λίζης Καλλιγά κ.ά. Ακόμη, αρχειακές φωτογραφίες από τη μετανάστευση των Ελλήνων στις αρχές του 20ου αιώνα στις ΗΠΑ.

«Ο “Ναυτίλος” είναι για μας σαν δώρο Θεού». Με αυτά τα λόγια οι υπεύθυνοι του περίφημου Μουσείου Bozar των Βρυξελλών υποδέχθηκαν την έκθεση, η οποία αποτελεί ένα από τα σημαντικότερα πολιτιστικά γεγονότα του φετινού χειμώνα

στις Βρυξέλλες. Ο Υπουργός Πολιτισμού και Αθλητισμού Πάνος Παναγιωτόπουλος και η Γενική Γραμματέας του Υπουργείου Λίνα Μενδώνη, επισκέφθηκαν το Μουσείο Bozar και συνομίλησαν με τους εικαστικούς και τους τεχνικούς που εργάζονται στο στήσιμο της έκθεσης.

Φωτογραφία από την ετοιμασία της έκθεσης

«Είναι μια εξαιρετική έκθεση στην καρδιά της Ευρώπης», δήλωσε ο κ. Παναγιωτόπουλος. «Αφηγείται το διαχρονικό ταξίδι του Ελληνισμού στη θάλασσα, η οποία αποτελεί τον συνεκτικό δεσμό των έργων, αποτελεί έναν από τους συνεκτικούς δεσμούς της Ιστορίας μας. Παρακολουθούμε έναν δημιουργικό διάλογο ανάμεσα στα αρχαία σπαράγματα και τους σύγχρονους εικαστικούς μας. Η Ελλάδα του λαμπρού παρελθόντος συνυπάρχει με τις μεγάλες προσδοκίες που πηγάζουν από τους δημιουργούς του παρόντος και του μέλλοντος».

«Τέτοιου είδους εκθέσεις που παρουσιάζουν τη σύγχρονη δημιουργία σε συνδυασμό με τις Ελληνικές αρχαιότητες είναι και σπάνιες και δύσκολες στην εκτέλεσή τους», επισήμανε η κα Μενδώνη, που είναι και Πρόεδρος της Επιστημονικής και Οργανωτικής Επιτροπής. Και πρόσθεσε: «Ο Ναυτίλος είναι η Ελλάδα. Το μακρύ ταξίδι του Ελληνισμού στην Ιστορία και η σύγχρονη δημιουργικότητά του εκπέμπει μια αισιοδοξία για την Ελλάδα που όλοι αξίζουμε».

«Η πρόκληση ήταν να συνδυάσουμε τα αρχαία έργα με τη σύγχρονη δημιουργία, ώστε το ένα να μην αποτελεί διακόσμηση του άλλου, ούτε να αντιπαρατίθεται με αυτό, αλλά, αντίθετα, να εντάσσονται στο ίδιο νοηματικό πλαίσιο», εξήγησε ο Αλέξανδρος Ξενάκης, αρχιτέκτονας του Υπουργείου Πολιτισμού, υπεύθυνος για την αρχιτεκτονική επιμέλεια της έκθεσης.

Αφροδίτη Λίτη, α. Η βαρκούλα της αθωότητας, 2003, β. Το κουτί του θησαυρού, 2003

«Με οδηγό το ναυτίλο, μια αρχαιοελληνική λέξη που σημαίνει τον ναυτικό, το θαλασσινό, αλλά ταυτόχρονα και τον λεγόμενο Αργοναύτη της Μεσογείου- το μικρό χταπόδι με σπειροειδές ψευδόστρακο-, ο επισκέπτης ταξιδεύει σε μια έκθεση αφιερωμένη στη θάλασσα και την Ελλάδα. Γιατί Ελλάδα σημαίνει θάλασσα», σημειώνουν η Μαρία- Ξένη Γαρέζου και ο Σπύρος Μάκκας, που μαζί με την Μαρία Λαγογιάννη- Γεωργακαράκου είναι οι επιμελητές του «Ναυτίλου». Και εξηγούν ότι μέσα από τη διοργάνωση αυτή «επιχειρείται μια ανάγνωση πολιτικών, οικονομικών, κοινωνικών και πολιτισμικών φαινομένων, στα οποία η θάλασσα έπαιξε καθοριστικό ρόλο για πολλούς αιώνες ακόμη και μετά το πέρας της αρχαιότητας στις παραδοσιακές κοινωνίες της Μεσογείου. Σήμερα», συνεχίζουν, «ο ρόλος αυτός μεταλλάσσεται γοργά, καθώς το μεταβιομηχανικό, ψηφιακό και ευρύτερο γεωπολιτικό περιβάλλον υπαγορεύει μια νέα αξιολόγηση των γεωγραφικών και χωρικών δεδομένων και δημιουργεί νέες συνθήκες και κουλτούρες. Έννοιες όπως η οικολογία, η κινητικότητα, η επικοινωνία, η περιπέτεια, η ηγεμονία, αλλά και η ώσμωση και η ενοποίηση που συνεπάγεται η θάλασσα, διατρέχουν και συνδέουν τις επιμέρους στάσεις μιας διαδρομής, που κορυφώνεται με την υπογράμμιση της μεταφυσικής ιδιότητας της θάλασσας,

καθώς και της θρησκευτικότητας και της πνευματικότητας που διαπνέει τη σχέση μας με αυτή».

«Ο άνθρωπος και η θάλασσα: σε αυτό αναφέρεται η έκθεση», επισημαίνουν ο Paul Dujardin (Διευθύνων σύμβουλος και καλλιτεχνικός διευθυντής του Κέντρου Καλών Τεχνών των Βρυξελλών) και ο Ettienné Davignon (Πρόεδρος του Κέντρου Καλών Τεχνών των Βρυξελλών). Και εξηγούν: «Άνθρωποι χαράσσουν διάστικτες γραμμές στη θάλασσα ανάμεσα στη Νότια Ευρώπη, τη Βόρεια Αφρική και την Ασία. Άνθρωποι που εμπορεύονται μεταξύ τους. Άνθρωποι που πολεμούν μεταξύ τους. Άνθρωποι που μεταναστεύουν και ιδρύουν αποικίες. Άνθρωποι που μοιράζονται τις γνώσεις, τις πίστεις και τις ιστορίες τους με συνανθρώπους τους. Άνθρωποι που μεταλαμπαδεύουν λαμπρό πολιτισμό κατά μήκος των ακτών, έναν πολιτισμό που συνεχίζει να ζει στην καρδιά της Ευρωπαϊκής ιστορίας».

Η έκθεση συνοδεύεται από ειδικά σχεδιασμένο κατάλογο, ο οποίος θα κυκλοφορήσει πρώτα στις Βρυξέλλες και έπειτα στην Αθήνα, προλογίζεται δε από τον Πρωθυπουργό Αντώνη Σαμαρά:

Τοιχογραφία ψαρά από το Ακρωτήριο της Θήρας, 1600-1500

«Η έκθεση “Ναυτίλος: Ταξιδεύοντας την Ελλάδα” είναι ο ανοιχτός διάλογος ανάμεσα στα έργα των προγόνων μας, που μας εμπιστεύθηκαν τη φύλαξή τους, και τα έργα των συγχρόνων δημιουργών μας, που κουβαλούν εντός τους τις αρχές και τις αξίες εκείνων», υπογραμμίζει ο Πρωθυπουργός. Και συνεχίζει:

«Είναι και η απόδειξη ότι ξέρουμε καλά και από Κύκλωπες και από Λαιστρυγόνες, γιατί το μέγα μέλημά μας είναι να υπερασπιζόμαστε με αξιοπρέπεια και υπερηφάνεια όσα αποτελούν τις ρίζες μας και όσα μοιραζόμαστε με την υπόλοιπη Ευρώπη. Η Ελλάδα είναι η Ευρώπη που την πήρε στη ράχη του ο Δίας συνεπαρμένος από την ομορφιά της. Αυτή την Ευρώπη υπηρετεί και η Προεδρία που αναλάβαμε γι’ αυτό και θέσαμε τη θάλασσα ως περιεχόμενο και σύμβολό της. Οι δρόμοι οι θαλασσινοί οδηγούν παντού και μας ενώνουν. Ανάπτυξη και μετανάστευση, εμπόριο και συναλλαγές έχουν αρχαίες ελληνικές τις καταβολές

τους. Όπως, άλλωστε, η Ελευθερία και η Δημοκρατία, αξίες πάνω στις οποίες εδράζεται ο σύγχρονος κόσμος»...

«Ανήκω σε μια χώρα μικρή. Ένα πέτρινο ακρωτήριο στη Μεσόγειο που δεν έχει άλλο αγαθό παρά τον αγώνα του λαού του, τη θάλασσα και το φως του ήλιου. Είναι μικρός ο τόπος μας αλλά η παράδοσή του είναι τεράστια. Και το πράγμα που τη χαρακτηρίζει είναι ότι μας παραδόθηκε χωρίς διακοπή”. Αυτή είναι η ιστορική αλήθεια μας με τα λόγια του ποιητή μας Γιώργου Σεφέρη. Αυτήν προσυπογράφω και χαίρομαι που η Ελλάδα ταξιδεύει στην Ευρώπη με οδηγό της τον Ναυτίλο», σημειώνει ο Πρωθυπουργός Αντώνης Σαμαράς.

Ρένα Παπασπούρου, Εικόνες στην Ύλη, 1995

Προλογίζοντας επίσης τον ίδιο κατάλογο, ο Αντιπρόεδρος της κυβέρνησης και Υπουργός Εξωτερικών κ. Ευάγγελος Βενιζέλος τονίζει: «Η απόφαση για τη διοργάνωση μιας έκθεσης με θέμα τη θάλασσα συνδέεται και με τη βούληση της Ελλάδας να προωθήσει μια ολοκληρωμένη ευρωπαϊκή θαλάσσια πολιτική: μια οριζόντια πολιτική που διαπερνά το σύνολο των προτεραιοτήτων της Ελληνικής Προεδρίας, συμπεριλαμβανομένης της μετανάστευσης, της δημιουργίας θέσεων εργασίας και της ανάπτυξης. Μιας πολιτικής που θα ενθαρρύνει συνέργειες σε ένα ευρύ φάσμα τομέων ζωτικής σημασίας, όπως η γαλάζια ανάπτυξη, ο τουρισμός, η αλιεία και η ενέργεια».

Ο Πρόεδρος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής κ. Jose Manuel Barroso υπογραμμίζει ότι «η έκθεση ενώνει το αρχαίο με το νέο και ακολουθεί το νήμα από την αρχαία στη σύγχρονη πολιτιστική εμπειρία και καλλιτεχνική έκφραση στην Ελλάδα, δίδοντας μια ανάγλυφη απεικόνιση της “ελληνικής ψυχής”».

Κατερίνα Χουζούρη